

Marika Mikelsaar 80

12. novembril tähistas oma 80. juubelisünnipäeva Tartu Ülikooli bio- ja siirdemeditsiini instituudi mikrobioloogia osakonna emeriit-professor Marika Mikelsaar.

Prof Marika Mikelsaar on olnud ja on praegugi märkimisväärselt aktiivne teadlane. Paljudele ilmselt meenub tema nimega seoses esmalt piimhappebakter *Lactobacillus fermentum* ME-3 – esimene omamaine probiootikum, mis on patenteeritud paljudes riikides ning mida kogu Eesti rahvas Helluse piimatoodete sarjaga meelsasti tarbib. Nüüdseks on see bakter jõudnud kapslites ka apteegilettidele.

Samas on probiootiliste bakterite arendus vaid osa Marika Mikelsaare viljakast teadustegevusest. Tema teiseks oluliseks uurimissuunaks on olnud inimese mikroobikoosluste selgitamine eri vanuses ja erineva tervisliku seisundiga inimestel, nende mõju ainevahetusele ja tervisenäitajatele. Tihe koostöö mitmete kliinikutega on aidanud täiustada nii praktilist diagnostikat kui ka seostada infektsioone mikrobioota seisundiga. Teadlasena on juubilar tänaseni väga uuendusmeelne ning pakatab ideedest, mis tema sõnul tulevat peamiselt hommikupoole ööd. Ta on viinud oma head mõtted ka sihikindlalt ellu, leides selleks nutikalt vahendeid ja inimesi. Nagu ta ise ütleb – on suur lollus olla väga tagasihoidlik, kui on maailmale midagi arukat öelda. Koostööpartner Turu ülikoolist, Tartu Ülikooli audoktor prof Seppo Salminen on

Professor Marika Mikelsaar

väitnud, et ta on Marika Mikelsaarel õppinud, kuidas Richard Bachi kuulus tsitaat – „Ei ole olemas sellist asja nagu probleeme ilma kingituseta sinu jaoks. Sa otsid probleeme, sest sa vajad nende kingitusi“ – tõepoolest toimib ka teaduses.

Prof Mikelsaar on kõigis oma tegemistes entusiastlik ja kirglik ning on osanud ka oma kolleege suurepäraselt innustada. Samuti on mitmed tudengid leidnud tänu sellele tee teadusesse. Tulemuseks on aukartustäratav koolkond – tema juhendamisel on kaitstud tervelt 15 doktoriväitekirja. Ülikoolis töötatud 55 aasta jooksul on ta õpetanud tuhandeid noori arste, selle tarvis

on ta koostanud ka kaheosalise õpiku ning käsiraamatu. Õppejõuna on talle meeldinud seostada õpetatavat praktilise meditsiiniga ning edastada tudengitele kõige uuemaid teadussaavutusi.

Prof Mikelsaar on saanud kaks korda Eesti Vabariigi teaduspreemia meditsiini alal, teda on pärjatud Euroopa naisleiduri autasuga ja maailma naisleiduri kuldmedaliga, Eesti Vabariigi Valgetähe kolmanda järgu teeneteristiga, Tartu linna ja ülikooli medalitega. 2004. aastal valis Eesti Edukate Naiste Assotsiatsioon Marika Mikelsaare aasta naiseks. Suur tunnustus oli valimine ülemaailmse erialaühingu SOMED (*Society for Microbial Ecology and Disease*) presidendiks.

Marika Mikelsaarel on alati oma arvamusi ühiskonnas toimuva suhtes ning ta ootab oma mõtetele niisama kirglikku vastukaja kolleegidelt ja pereliikmetelt. Vabal ajal osaleb ta aktiivselt Eesti Naisüliõpilaste Seltsis, käib meelsasti teatris ja kontsertidel.

Marika kasvas üksiku lapsena, kuid tema sooviks oli omada suurt peret. See soov on täitunud – lisaks kolmele lapsele on tal nüüdseks 11 lapselast ja 5 lapselapselast, kes kõik hindavad koos temaga Pangodi maakodus veedetud päevi.

Õnnitleme!

**TÜ bio- ja siirdemeditsiini instituudi mikrobioloogia osakonna kolleegide nimel
Reet Mändar**